

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave
Ministry of Local Government Administration

**IZVEŠTAJ O ISPUNJAVANJU OBAVEZA OPŠTINA IZ
EVROPSKE AGENDE ZA PERIOD
JANUAR-DECEMBAR 2022**

Priština, 2023

Sadržaj

Skraćenice	Error! Bookmark not defined.
Uvod.....	Error! Bookmark not defined.
Izvršni rezime	5
1. POLITIČKI KRITERIJUMI.....	Error! Bookmark not defined.
1.1. Javna administracija.....	Error! Bookmark not defined.
1.2. Narodni advokat.....	8
1.3. Civilno društvo	Error! Bookmark not defined.
1.4. Borba protiv korupcije i terorizma.....	Error! Bookmark not defined.
1.5. Zaštita i kulturno nasleđe.....	Error! Bookmark not defined.
2. EKONOMSKI KRITERIJUM.....	Error! Bookmark not defined.
1.1. Postojanost funkcionalne ekonomije tržišta.....	11
1.2. Porezi	Error! Bookmark not defined.
1.3. Preduzeća i politike industrije.....	13
3. EVROPSKI STANDARDI.....	13
3.1. Poljoprivreda i regionalni razvoj	13
3.2. Energija	14
3.3. Sudstvo i osnovna prava	14
3.4. Zaštita manjina.....	17
3.5. Prava, sloboda i bezbednost	17
3.6. Upravljanje granica i migracija.....	17
3.7. Obrazovanje i kultura.....	Error! Bookmark not defined.
3.8. Životna sredina.....	Error! Bookmark not defined.
3.9. Zaštita potrošača i javnog zdravlja.....	20
PREPORUKE.....	Error! Bookmark not defined.

Skraćenice

EU	Evropska unija
ATB	Akcionni timovi za bezbednost
EK	Evropska komisija
OSBZ	Opštinski savet za bezbednost u zajednici
LSJB	Lokalni saveti za javnu bezbednost
MALS	Ministarstvo administracije lokalne samouprave
SSP	Sporazum stabilizacije i pridruživanja
MZ	Ministarstvo zdravstva
NVO	Nevladine organizacije
NPSSSA	Nacionalni program za sprovođenje sporazuma stabilizacije i asociaciji

Uvod

Ovaj izveštaj predstavlja sprovođenje obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende u periodu januar-decembar 2022. godine. S obzirom da je Nacionalni program za sprovođenje sporazuma stabilizacije i asocijacije pravno obavezujući dokument za sve kosovske institucije, Ministarstvo administracije lokalne samouprave posvećena je ispunjavanju obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende.

U cilju koordinacije aktivnosti, MALS je razvilo nekoliko načina za rešavanje pitanja na lokalnom nivou kako bi se unapredila evropska agenda, ističući: koordinaciju procesa planiranja, izradu opšteg plana za obaveze opština u evropskim integracijama, proces, izradu pojedinačnih planova opština kao i izradu izveštaja o ispunjavanju obaveza opština iz Evropske agende za dva perioda u periodu januar-jun i jul-decembar.

Izveštaj ima važnu i značajnu ulogu u razvoju aktivnosti na lokalnom nivou u oblasti evropskih integracija, uzimajući u obzir odgovornost koju opštine imaju prema građanima i javnim institucijama. Svrha ovog izveštaja je da predstavi i pruži opštinske podatke građanima, lokalnim i međunarodnim institucijama, nevladinim organizacijama i svim drugim interesnim grupama, na osnovu kriterijuma definisanih od strane Evropske unije.

Izvršni rezime

Tokom perioda januar - decembar 2022.godine, (33) opština Republike Kosovo je izveštavalo, dok 5 opština (Gračanica, Severna Mitrovica, Leposavić, Zubin Potok i Zvečan) nije izveštavalo u ovom periodu. Izveštaj je zasnovan na 55 delatnosti/pokazatelja i 177 pitanja/pokazatelja koji su u nadležnosti opština, za koje je Ministarstvo administracije lokalne samouprave zatražilo konkretne akcije od opština. MALS je opštinama uputila sva pitanja koja proizilaze iz Nacionalnog programa za sprovođenje sporazuma stabilizacije i asocijacije (NPSSSA), iz zaključaka sektorskih pododborna kao i iz izazova izveštaja Evropske komisije o Kosovu. Što se tiče ukupne strukture, izveštaj se fokusira na glavne oblasti aktivnosti koje se odnose na političke kriterijume, ekonomske kriterijume, evropske standarde, a izveštaj odražava stvarno stanje dostignuća opština, ali i izazove za naredne godine.

U sklopu političkih kriterijuma predstavlja se nivo dostignuća u sledećim oblastima:

- Javna administracija,
- Narodni advokat,
- Civilno društvo,
- Borba protiv terorizma,
- Zaštita i kulturno nasleđe

Na osnovu ponuđenih podataka od strane opština, tokom perioda januar - decembar 2022. godine, opštine Republike Kosovo, uspele su da ostvare oko 64 % planiranih aktivnosti iz oblasti političkih kriterijuma.

U sklopu **ekonomskih kriterijuma** predstavlja se nivo dostignuća u sledećim oblastima:

- Postojanost ekonomske funkcionalnosti tržišta,
- Porezi,
- Preduzeća, industrijske politike i unutrašnje tržište

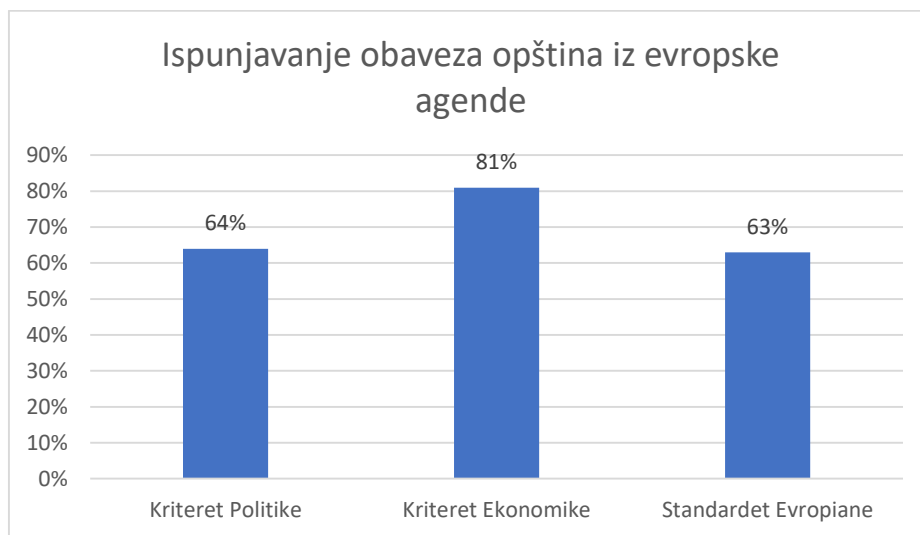
Na osnovu ponuđenih podataka od strane opština, tokom perioda januar - decembar 2022. godine, opštine Republike Kosovo, uspele su da ostvare oko 81% planiranih aktivnosti iz oblasti ekonomskih kriterijuma.

U sklopu **evropskih standarda** predstavlja se nivo dostignuća u sledećim oblastima:

- Poljoprivreda i regionalni razvoj,
- Energija,
- Sudstvo i osnovna prava, zaštita manjina,
- Pravo,
- Sloboda i bezbednost,
- Upravljanje granica i migracija,
- Obrazovanje i kultura,
- Životna sredina i zaštita potrošača i javno zdravstvo

Na osnovu ponuđenih podataka od strane opština, tokom perioda januar - decembar 2022. godine, opštine Republike Kosovo, uspele su da ostvare oko 36% planiranih aktivnosti iz oblasti evropskih standarda.

U totalu, opštine su ispunile 69% obaveza koje proističu iz evropske agende, što podrazumeva odgovornost sprovođenja lokalne uprave.

Grafikoni 1: Ispunjavanje obaveza opština iz evropske agende

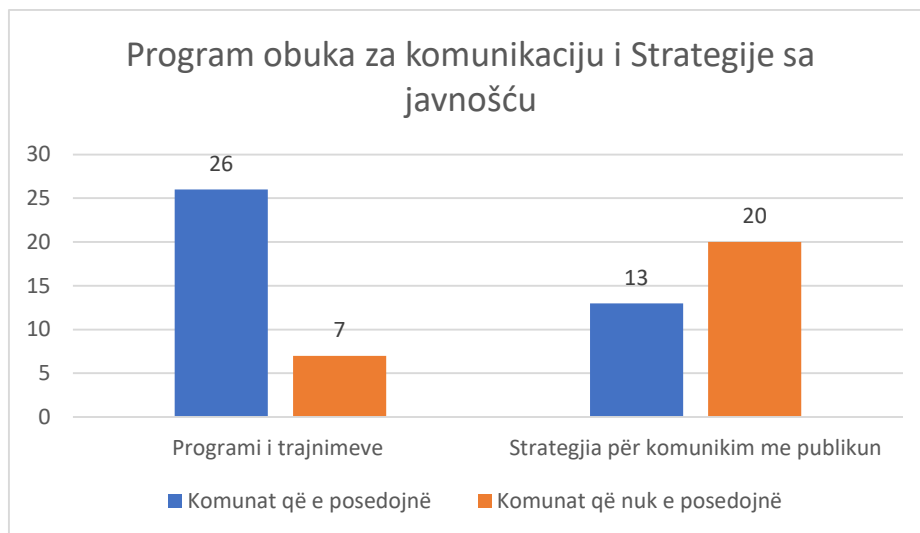
1. POLITIKČKI KRITERIJUMI

1.1 Javna administracija

Jedna od glavnih oblasti koje su deo političkih kriterijuma je funkcionisanje lokalne javne uprave. U okviru ove oblasti, opštine Republike Kosovo su preduzele aktivnosti koje se odnose na obezbeđivanje potrebnih kapaciteta za lokalnu administraciju, povećanje kvaliteta javnih usluga za građane, povećanje efikasnosti i transparentnosti, kao i izgradnju efikasnijih mehanizama odgovornosti u odnosu sa građanima.

U okviru mera za povećanje kapaciteta ljudskih resursa, 27 opština (*Đakovica, Gnjilane, Štimlje, Ferizaj, Novo Brdo, Suva Reka, Vučitrn, Mališevo, Mamuša, Kačanik, Dragaš, Dečane, Klinë, Kamenica, Vitina, Južna Mitrovica, Istok, Elez Han, Prishtina, Prizren, Parteš, Junik, Glogovac, Srbica, Peć, Orahovac, Lipjan*) izrađen je program obuke, dok u 7 opština (*Obilić, Raniluk, Štrpce, Lipjan, Podujevo, Kosovo Polje, Klokot*) nije izrađen program obuke za izveštajni period.

U cilju daljeg poboljšanja okvira politike u oblasti administracije, u pregledu opštinskih podataka možemo videti da od 33 izveštajne opštine, 13 opština (*Đakovica, Lipjan, Uroševac, Suva Reka, Vučitrn, Mališevo, Srbica, Prizren, Elez Han, Peć, Parteš, Orahovac*) izrađena je Strategija za komunikaciju sa javnošću, dok je u 20 opština (*Gnjilane, Obilić, Novo Brdo, Raniluk, Mamuša, Štrpce, Štimlje, Kačanik, Dragaš, Dečane, Klina, Kamenica, Vitina, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Podujevo, Kosovo Polje, Prishtina, Glogovac, Junik*) još uvek nije izrađena.

Grafikon 2: Program obuka za komunikaciju i Strategije sa javnošću

Takođe, primećeno je nizak nivo sastavljenja godišnjeg plana za komunikaciju sa javnošću, gde su do sada 10 opština (*Lipjan, Kamenica, Prizren, Vitina, Južna Mitrovica, Elez Han, Peć, Glogovac, Junik Mališevo*.) sastavile godišnji plan komunikacije, dok u 24 opština (*Đakovica, Štimlje, Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Raniluk, Mamuša, Štrpce, Gnjilane, Suva Reka, Vučitrn, Kačanik, Dragaš, Dečan, Klina, Istok, Podujevo, Kosovo Polje, Priština, Parteš, Srbica, Glogovac, Orahovac, Klokot*) nemaju godišnji plan komunikacije.

Što se tiče sprovođenja Administrativnog uputstva (MALS-a) br. 06/2018 o minimalnim standardima javnih konsultacija, 30 opština je izvestilo da se ovo uputstvo sprovodi, u 3 opštine (*Uroševac, Vitina, Klina*) se delimično sprovodi. Međutim, iz navedenih podataka možemo primetiti da se odredbe Administrativnog uputstva još uvek ne primenjuju na odgovarajućem nivou jer su rezultati javnih konsultacija sa izveštajem svih predloga građana sa potrebnim pojašnjenjima vezanim za odbijanje zahteva građana ili drugih interesnih grupacija objavljeno je samo u 16 opština, dok u 15 opština (*Mamuša, Štimlje, Suva Reka, Dragaš, Dečane, Obilić, Štrpce, Uroševac, Raniluk, Vučitrn, Vitina, Kosovo Polje, Klokot, Parteš, Junik*) nisu objavljeni izveštaji sa svim predlozima građana, dok u 2 opštine (*Đakovica, Novo Brdo*) delimično su objavljeni.

Administrativno uputstvo MALS-a br. 06/2018 o minimalnim standardima javne konsultacije utvrđuje da u svakoj opštini, odgovornu za koordinisanje procesa javne konsultacije je jedinica ili službenik za javnu konsultaciju u skladu sa administrativnim uputstvom i do sada su 26 opštine (*Đakovica, Lipjan, Štimlje, Uroševac, Novo Brdo, Suva Reka, Vučitrn, Mališevo, Mamuša, Gnjilane, Obilić, Kačanik, Kamenica, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Elez Han, Priština, Prizren, Parteš, Junik, Orahovac, Srbica, Peć, Vitina, Klina*) imenovale su službenika za koodrinisanje procesa javne konsultacije, dok u 7 opština kao što su: (*Raniluk, Štrpce, Dragaš, Dečan, Podujevo, Kosovo Polje, Glogovac*) još nisu imenovale službenika.

1.2 Narodni advokat (Ombudsman)

Povećanje odgovornosti lokalne uprave prema zahtevima/preporukama Ombudsmana za preduzimanje konkretnih delatnosti za lokalnu upravu ostaje prioritet čak i tokom 2022. godine, od 33 opština samo 8 opština (*Đakovica, Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Prižren, Vitina, Priština, Orabovac*) primljeno je 137 zahteva/preporuka, dok 25 opština (*Gnjilane, Lipljan, Štimlje, Raniluk, Suva Reka, Vučitrn, Mališevo, Mamuša, Štrpce, Dečane, Dragaš, Kačanik, Kamenica, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Podujevo, Elez Han, Kosovo Polje, Parteš, Junik, Srbica, Peć, Glogovac, Klina*) nisu primljeni zahtevi, od kojih su 25 zahteva vraćena sa pozitivnim odgovorima, sa negativnim odgovorima nije bilo, pošto su ostali primljeni zahtevi u postupku razmatranja.

1.3 Civilno društvo

Iz podataka datih tokom izveštavanja vidimo da su opštine kontinuirano podržavale civilno društvo pružajući podršku i saradnju. Prema dobijenim podacima, značajan broj opština je dao finansijsku podršku za projekte NVO. U 27 opština (*Đakovica, Gnjilane, Mališevo, Lipljan, Obilić, Štimlje, Vučitrn, Novo Brdo, Štrpce, Dragaš, Suva Reka, Kačanik, Kamenica, Južna Mitrovica, Istok, Podujevo, Elez Han, Kosovo Polje, Priština, Prižren, Parteš, Orabovac, Srbica, Peć, Glogovac, Vitina, Klina*) dodeljen je budžet u iznosu od **6,189,977.22** evra. U 6 opština (*Mamuša, Uroševac, Ranilug, Dečani, Junik, Klokot*) nije dodeljen budžet. Ovom finansijskom podrškom podržane su NVO sa 1262 projekta.

U cilju podsticanja i stimulisanja prijavljivanja NVO u opštinskim projektima, opštine su preduzele i akcije kao što su: *informisanje na lokalnom radiju, društvenim mrežama i pozivi na sajtovima opština, organizovanje informativnih sastanaka o procedurama prijavljivanja, pružanje pomoći u kompletiranju aplikacione dokumentacije za marginalizovane NVO grupe, jednak tretman i nediskriminacija aplikantata, itd.* Opštine su takođe podržale projekte NVO za zaštitu manjinskih zajednica. U 18 opština (*Đakovica, Gnjilane, Štimlje, Obilić, Vučitrn, Štrpce, Kamenica, Mitrovica Jugore, Istok, Elez Han, Kosovo Polje, Priština, Prižren, Parteš, Junik, Peć, Glogovac, Dragaš*) podržana su 103 projekta, dok u 15 opština (*Lipjan, Uroševac, Novo Brdo, Ranilug, Suva Reka, Mališevo, Mamuša, Dečani, Kačanik, , Podujevo, Srbica, Vitina, Klokot, Klina, Orabovac*) nijedna NVO nije podržana), kao i 4 opštine (*Parteš, Junik, Elez Han, Glogovac*) nemaju zajednice.

1.4 Borba protiv korupcije i terorizma

Jedan od najkonkretnijih ciljeva koji proizilaze iz Strategije za prevenciju nasilnog ekstremizma i radikalizma koji vodi ka terorizmu je podizanje kapaciteta institucija kako bi se što ranije identifikovali faktori i procesi radikalizma, stoga u 10 opština (*Đakovica, Gnjilane, Mamuša, Obilić, Vuć, Kamenica, Prižren, Elez Han, Peć, Parteš*)

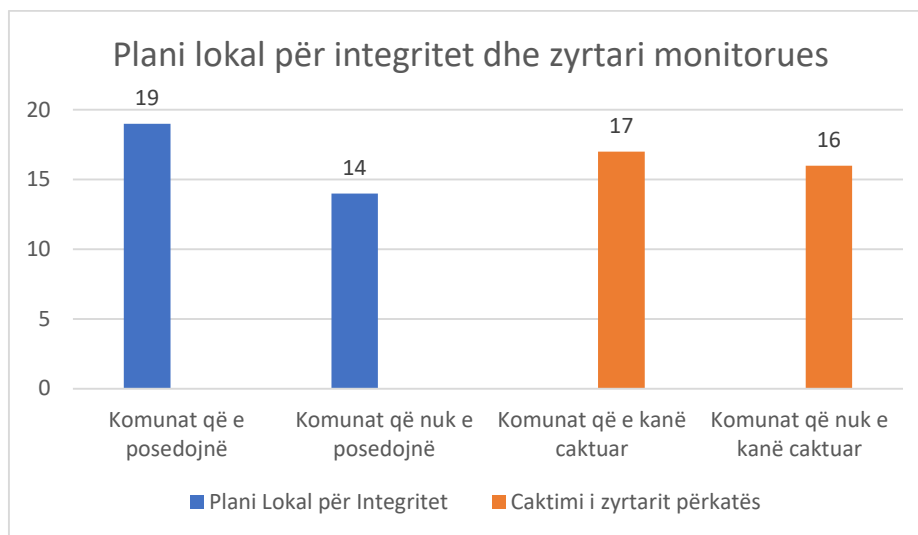
u saradnji sa centralnim nivoom i donatorima, organizovane su obuke za opštinske službenike za obrazovanje, nastavnike i rukovodstvo škola za identifikaciju mladih ljudi koji su u opasnosti od ekstremizma, dok u 23 opština (*Mališevo, Lipljan, Suva Reka, Uroševac, Štimlje, Novo Brdo, Raniluk, Štrpce, Dragaš, Dečane, Kačanik, Podujevo, Istol, Srbica, Vitina, Južna Mitrovica, Kosovo Polje, Klokot, Priština, Glogovac, Klina, Junik, Orahovac*) nisu organizovane obuke.

U cilju podrške i prevencije borbe protiv terorizma, radikalizma i nasilnog ekstremizma, 18 opština je preduzelo konkretne akcije na podizanju svesti građana protiv radikalizma koji može dovesti do nasilnog ekstremizma, kao što su: održana su predavanja, kampanje za podizanje svesti, održani sastanci sa mladima, ženama i obrazovnim strukturama u cilju identifikovanja faktora koji utiču na rast ekstremizma i radikalizma, vođeni razgovori u OSBZ. Usvajanje opštinske strategije za prevenciju nasilnih akcija, redovni sastanci preko lokalnih saveta i imama lokalnih džamija, DKA i škola su ova pitanja uputili stvarajući uslove za podršku nastavnog osoblja kao što su psiholozi, a preko nastavnika da promovišu slobodno izražavanje i uputili rešenje problema i izbegavanjem/prevazilaženjem problema i preokupacije akademskih učenika društvenog karaktera itd. Dok u 15 opština (*Gnjilane, Mališevo, Mamuša, Suva Reka, Novo Brdo, Ranilug, Štrpce, Srbica, Vitina, Kosovo Polje, Klokot, Glogovac, Klina, Junik, Orahovac*) ništa nije preduzeto. U 33 opština nije podnet nijedan slučaj savetima za bezbednost zajednica u vezi sa nasilnim ekstremizmom i terorizmom.

U saradnji sa centralnim nivoom u 20 opština (*Gnjilane, Obilić, Uroševac, Novo Brdo, Štrpce, Dragaš, Dečani, Kamenica, Istok, Srbica, Prizren, Vitina, Južna Mitrovica, Elez Han, Priština, Peć, Parteš, Glogovac, Klina, Kosovo Polje*) stvoreni su sigurni prostori u školama za učenike da privatno postavljaju pitanja o osetljivim društvenim pitanjima ili identitetu sa obučanim praktičarima (pedagog, psiholog, sociolog, itd.), u 10 opština (*Đakovica, Kačanik Mamuša, Lipljan, Suva Reka, Štimlje, Raniluk, Klokot, Junik, Orahovac*) ne postoje takvi prostori, dok u 3 opštine (*Mališevo, Vučitrn, Podujevo*) delimično.

U cilju borbe protiv korupcije, opštine su kontinuirano proglašavale slučajeve sukoba interesa u slučaju sukoba interesa opštinskih zvaničnika. Tokom perioda januar-decembar 2022. godine, u 3 opštine (*Đakovica, Mališevo, Podujevo*) postoji 9 slučajeva sukoba interesa predstavljenih od strane opštinskih zvaničnika. Što se tiče članova skupštine, koji su se izjasnili o sukobu interesa pre donošenja odluka u skupštini opštine, u 3 opštine (*Vučitrn, Mališevo, Glogovac*) predstavljeno je 6 slučajeva, dok u 30 opština nije bilo takvih slučajevima.

Lokalni plan integriteta je izrađen u 19 opština (*Kamenica, Srbica, Prizren, Vitina, Elez Han, Glogovac, Peć, Đakovica, Obilić, Mališevo, Suva Reka, Lipljan, Junik, Orahovac, Kačanik, Dečani, Dragaš i Vučitrn Južna Mitrovica*) sačinjen je Lokalni plan integriteta, dok u 14 opština (*Gnjilane, Štimlje, Obilić, Novo Brdo, Raniluk, Mamuša, Štrpce, Uroševac, Kosovo Polje, Klokot, Priština, Parteš, Klina, Istok*) ovaj plan nije sačinjen tokom 2022 godine. Službenik koji izveštava o Planu lokalnog integriteta od 33 opština, 19 opština (*Lipljan, Suva Reka, Vučitrn, Mališevo, Đakovica, Dečani, Kamenica, Srbica, Prizren, Vitina, Elez Han, Peć, Glogovac, Junik, Orahovac, Istok, Južna Mitrovica Dragaš Kačanik,*) su imenovali koordinatora koji izveštava o lokalnom planu integriteta, dok 14 opština (*Gnjilane, Štimlje, Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Štrpce, Kosovo Polje, Klokot, Priština, Parteš, Klina*) nemaju koordinatora za Lokalni plan za integritet.

Grafikon 3: Lokalni plan integriteta i imenovani službenik za plan integriteta

Što se tiče primene Zakona o upotrebi jezika, u cilju stvaranja pristupa uslugama na službenim jezicima, 30 opština su preduzele radnje kao što su: *organizovanje obuka, dok su za srpski i albanski jezik službenici za prevod angažovani, usluge simultantnog prevoda se nude na svim zvaničnim sastancima, svi materijali opštinskih organa su prevedeni na službeni jezik, razne brošure se distribuiraju za promociju jezičkih prava za sve zajednice, itd.* dok u 3 opštine (Gnjilane, Suva Reka, Obilić) nisu preduzeli ništa. Kako je predviđeno Zakonom o upotrebi jezika kao i opštinskim propisima za službene jezike, u 28 opština (Đakovica, Gnjilane, Mališevo, Mamuša, Lipljan, Suva Reka, Obilić, Štimlje, Vučitrn, Novo Brdo, Raniluk, Štrpce, Dragaš, Dečane, Kamenica, Podujevo, Srbica, Prizren, Vitina, Južna Mitrovica, Kosovo Polje, Priština, Peć, Parteš, Glogovac, Klina, Junik, Orahovac) objavljivanje opštinskih akata na službenim jezicima, dok u jednoj opštini (Uroševac) objavljivanje akata je delimično obavljeno. U 4 opštine (Kačanik, Istok, Elez Han i Klokoč) nisu pružene informacije.

1.5 Zaštita i kulturno nasleđe

U oblasti kulturnog nasleđa, izazov opština i dalje ostaje izrada opštinskih planova za zaštitu kulturnog nasleđa, pošto prema podacima opština postoje samo 4 opštine (Vučitrn, Dečane, Orahovac, Prizren) koje imaju izrađen ovaj plan.

Izazovi koje 29 opština (Klina, Kamenica, Vitina, Južna Mitrovica, Klokoč, Istok, Elez Han, Kosovo Polje, Priština, Parteš, Zvečan, Junik, Orahovac, Podujevo, Srbica, Glogovac, Peć, Štimlje, Novo Brdo, Mamuša, Obilić, Raniluk, Štrpce, Gnjilane, Kačanik, Zubin Potok, Severna Mitrovica, Dragaš, Leposavić, Suva Reka, Uroševac, Lipljan, Mališevo, Gračanica, Đakovica) opštine još uvek nisu izradile Plan za zaštitu kulturnog nasleđa uglavnom zbog: *stručnog kadra, nedostatak stručnjaka, nedostatak budžetskih sredstava, izazovi u vezi sa registracijom i dokumentovanjem postojećeg kulturnog nasleđa, itd.* Tokom ovog perioda, broj prekršaja i nelegalne gradnje u zaštićenim područjima u 3 opštine (Vitina, Istok, Podujevo) je 6 prekršaja.

Isto tako, 11 opština (Mamuša, Lipljan, Suva Reka, Dečane, Klina, Vitina, Klokoč, Podujevo, Kosovo Polje, Prizren, Orahovac) je opremljeno opremom za bezbednosni nadzor/instalaciju kamera u objektima kulturnog nasleđa, u

9 opština (*Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Štrpce, Novo Brdo, Dragaš, Kačanik, Srbica, Peć*) su delimično obezbeđeni, a u 13 opština (*Mališevo, Obilić, Štimlje, Vučitrn, Ranilug, Južna Mitrovica, Elez Han, Priština, Parteš, Junik, Kamenica, Glogovce, Peć*) nije obezbeđena oprema za praćenje i bezbednosni nadzor/instalaciju kamera na objektima kulturnog nasleđa. U 2 opštine (*Đakovica, Obilić*) potpisani su memorandumi o saradnji o zadacima i odgovornosti za održavanje pravoslavnih crkava. U 26 opština (*Lipjan, Suva Reka, Uroševac, Štimlje, Vučitrn, Novo Brdo, Ranilug, Štrpce, Dečane, Klina, Kamenica, Vitina, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Podujevo, Elez Han, Kosovo Polje, Priština, Prizren, Parteš, Junik, Orahovac, Glogovac, Srbica, Peć*), nisu potpisani. Dok 2 opštine (*Gnjilane, Kačanik*) nisu dale informacije. U 3 opštine (*Dragaš, Mamuša Mališevo*) nema crkava.

O funkcionisanju Seoskog veća za Veliku Hoću, opština Orahovac je odobrila spisak sa imenima članova Saveta velike Hoće, i sada ovaj savet je funkcionalan. Takođe, opština je izdvojila budžet za ovaj savjet u iznosu od 25.279,00€.

Za sprovođenje Zakona o istorijskom centru Prizrena, za period januar-decembar 2022. godine, opština Prizren nije izdvojila budžet, nije bilo ilegalne gradnje u okviru posebnih zaštićenih područja u opštini Prizren, pa stoga nije bilo potrebe da Operativna grupa preduze nikakvu akciju. Započeo je proces legalizacije objekata izgrađenih bez dozvole i imenovani su opštinski inspektori za pregled objekata bez dozvole u zaštićenoj zoni grada. Opština Prizren je takođe u cilju sanacije korita reke Lumbardhi preduzela aktivnosti kao npr.: Zaštita korita Reke, sanacija gradskih mostova, zaštita od kanalizacije i dr.

U opštini Kosovo Polje, urađena je studija izvodljivosti za osnivanje Muzeja prirode, koji se gradi u saradnji sa ministarstvom za kulturu, omladinu i sport.

Takođe, u cilju podizanja svesti i promovisanje zaštite kulturnog nasleđa, opštine su preduzele različite aktivnosti. Ne 24 Komuna (*Đakovica, Gnjilane, Mališevo, Lipjan, Obilic, Uroševac, Vučitrn, Dragaš, Kačanik, Dečane, Kamenica, Istok, Prizren, Vitina, Južna Mitrovica, Kosovo Polje, Elez Han, Priština, Peć, Parteš, Glogovac, Klina, Junik, Orahovac*) realizovane su sledeće aktivnosti: Inicijativa za osnivanje gradskog muzeja, kontakti sa stručnjacima iz oblasti kulturnog nasleđa, formiranje radne grupe za identifikaciju objekata kulturnog nasleđa, izrada zonskih karata i brošura za promociju turizma u našoj opštini, razne posete objektima koji su pod zaštitom, sastanci sa centralnim nivoom u vezi mogućnosti saradnje u oblasti kulturnog nasleđa, kampanje, obnova nekih mlinova na vodu, koji su deo kulturnog nasleđa, distribucija među lokalitetima i institucijama Nacionalne Strategija kulturnog nasleđa i Lokalni plan kulturnog nasleđa koji su izradile opština i organizacija CHEB u cilju senzibilisanja i podizanja svesti o značaju kulturnog nasleđa, organizacija tribina u školama, saopštenja, promocije, podržavanje aktivnosti za zaštitu kulturnog nasleđa, održane su neformalne obuke stanovništva kako bi se uključilo što veći broj od njih u promociji turizma, organizovanju tribina u školama, NVO, radiju i predavljanju spotova na televiziji, izradi turističkih mapa i brošura za promociju turizma u opštini i dr. Dok u 9 opština (*Mamuša, Suva Reka, Štimlje, Novo Brdo, Ranilug, Štrpce, Podujevo, Srbica, Klokot*) nije bilo aktivnosti tokom ovog izveštajnog perioda.

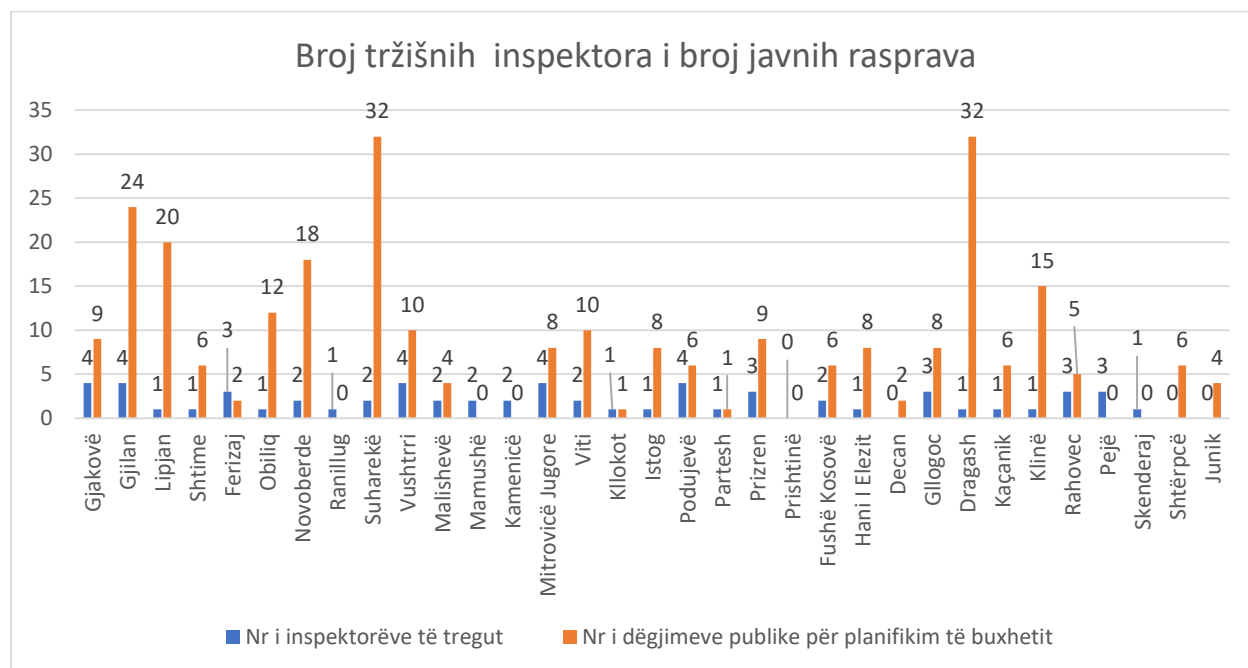
2. EKONOMSKI KRITERIJUMI

2.1 Postojanje funkcionalne ekonomije tržišta

U cilju pružanja najboljih usluga građanima, planirano je uspostavljanje centara za registrovanje poslovnih subjekata (one stop shops) koji će olakšati pružanje usluga uključujući i njihovo registrovanje. U 28 opština su funkcionalne, dok u 9 opština (*Junik, Parteš, Priština, Klokot*) nisu osnovane.

Broj tržišnih inspektora u (29) opština (*Đakovica, Gnjilane, Lipljan, Štimlje, Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Raniluk, Sva Reka, Vučitrn, Mališevo, Mamuša, Dragaš, Kačanik, Kamenica, Podujevo, Istok, Srbica, Prizren, Vitina, Južna Mitrovica, Kosovo Polje, Elez Han, Klokot, Peć, Parteš, Glogovac, Klina, Orahovac*) broj tržišnih inspektora je 59. Takođe, broj inspektovanja u 30 opština je 9215.

Što se tiče javnih rasprava za planiranje budžeta održano 266 javnih rasprava u 27 opština, dok je u 5 opština (*Mamuša, Kamenica, Srbica, Kosovo Polje, Priština, Peć*) nije održana nijedna rasprava.

Grafikon 4: Broj tržišnih inspektora i broj održanih javnih rasprava za planiranje budžeta

2.2 Porezi

U cilju suzbijanja neformalne ekonomije u 28 opština preduzete su akcije i to: *kontinuirane provere poslovnih subjekata u vezi sa izdavanjem fiskalnih računa, iz prodaje su povučeni proizvodi koji su bili bez deklaracije na službenom jeziku, dok su proizvodi koji su bili bez porekla su oduzeti i uništeni u prisustvu lica koja su nelegalno obavljala trgovinu, obaveštenja, provere o posedovanju potvrda o registraciji preduzeća, kontinuirani pregled i kontrola poslovnog prostora, zatvaranje nelegalnih subjekata, davanje potrebnih saveta za legalno poslovanju i drugo*, dok 5 opština (*Mamuša, Novo Brdo, Raniluk, Štrpce, Dečan*) nisu preduzete nikakve akcije.

Tokom perioda januar-decembar 2022. godine, od 33 opštine koje su izveštavale, njih 32 je dobilo 360 preporuka od glavnog revizora. Od toga, 211 preporuka je adresirano, 66 preporuka je ostalo nerešeno, a ostale su u procesu. Od ovih preporuka, prihvaćeno je 147 finansijskih preporuka.

Jedinica za unutrašnju reviziju funkcioniše u 27 opština, dok u 6 opština (*Ranilug, Mamuša, Srbica, Elez Han, Klokoč, Parteš*) ne funkcioniše. Što se tiče planiranja opštinske imovine za lokalni ekonomski razvoj, 22 opštine su objavile registar opštinske imovine, dok u 8 opština (*Novoborđe, Štimlje, Vučitrn, Ranilug, Kačanik, Podujevo, Klokoč, Klina*) nije objavljen. Kao ni 3 opštine (*Mamuša, Štrpce, Dečane*) nisu dale informacije.

2.3 Preduzeća i politike industrije

Ekonomске zone su operacionalizovane u 8 opština, dok u 24 opština (*Đakovica, Gnjilane, Mališevo, Uroševac, Vučitrn, Ranilug, Štrpce, Kačanik, Mamuša, Dečani, Kamenica, Podujevo, Srbica, Prizren, Vitina, Klokoč, Priština, Peć, Parteš, Glogovac, Klina, Junik, Orahovac*) funkcionalizacija ekonomskih zona još uvek nije obavljena. Dok u jednoj opštini (*Novo Brdo*) izjavila da nemaju ekonomске zone.

3. EVROPSKI STANDARDI

3.1. Poljoprivreda i ruralni razvoj

U poljoprivrednom sektoru, izrada dokumenata za dalje uređivanje poljoprivrednog zemljišta ostaje značajan izazov, pošto je samo 10 opština (*Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Mališevo, Dragaš, Kamenica, Podujevo, Prizren, Junik, Orahovac*) izradilo Programski plan za poljoprivredu i ruralni razvoj. U periodu januar-decembar 2022. godine u 22 opštine podneto je 361 zahtev za promenu namene zemljišta, dok je u 11 opština (*Vučitrn, Mališevo, Mamuša, Ranilug, Istok, Srbica, Južna Mitrovica, Parteš, Glogovac, Kamenica, Klina*) nije podnet nijedan zahtev. Pored toga, u vezi sa ovim zahtevima, izdato je 264 rešenja iz 20 opština, dok u 13 opština (*Suva Reka, Vučitrn, Mališevo, Mamuša, Dragaš, Istok, Srbica, Južna Mitrovica, Parteš, Glogovac, Kamenica, Klina*) nije bilo odobrenih odluka.

Što se tiče dalje konsolidacije opštinskih savetodavnih informativnih centara za poljoprivredu i ruralni razvoj, informativni centri rade u 27 opštine, dok u 6 opština (*Uroševac, Ranilug, Vučitrn, Podujevo, Prizren, Klokoč*) još uvek nisu funkcionalizovane. Postoje 26 opština koje su pružile podršku za 5600 poljoprivrednika za uzgoj poljoprivrede u sektorima: *stočarstvo, hortikultura, povrtarstvo, živina, i drugo*, dok 7 opština (*Suva Reka, Novo Brdo, Vučitrn, Istok, Klokoč, Peć, Junik*) ove godine nisu pružili podršku poljoprivrednicima.

Za zaštitu poljoprivrednog zemljišta i promociju značaja poljoprivrednog zemljišta, samo 9 opština (*Lipljan, Obilić, Kamenica, Prizren, Peć, Glogovac, Junik, Orahovac, Elez Han*) je sprovelo kampanje/obuke podizanja svesti, dok 25 opština nije održala nijednu kampanju.

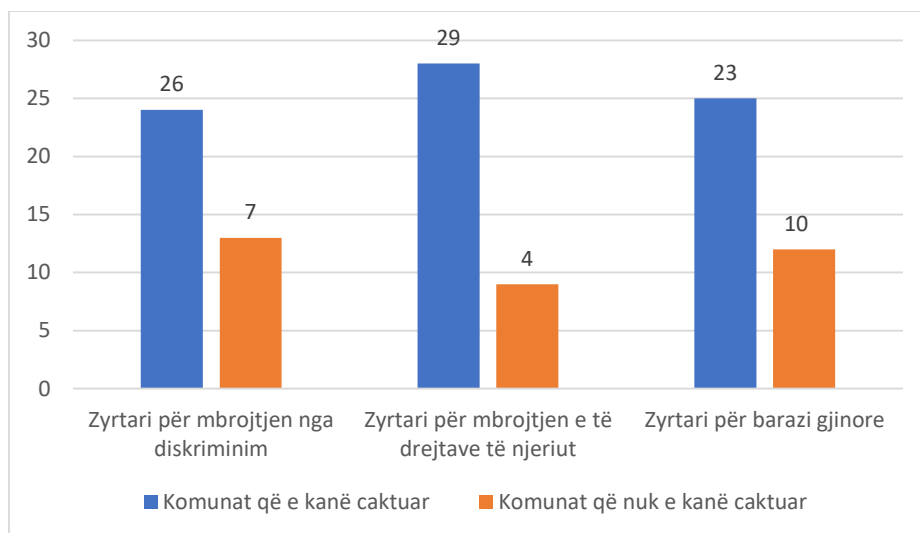
Postoji 7 opština koje imaju poljoprivredne inspektore, dok 26 opština (*Gnjilane, Mališevo, Mamuša, Suva Reka, Novo Brdo, Ranilug, Vučitrn, Uroševac, Obilić, Štrpce, Dragaš, Dečani, Kačanik, Kamenica, Podujevke, Istok, Podujevko, Istok, Vitina, Južna Mitrovica, Kosovo Polje, Elez Han, Klokot, Priština, Parteš, Junik*) koje još uvek nemaju poljoprivredne inspektore. U većini opština u kojima nema poljoprivrednog inspektora, u ovim slučajevima inspekcije vrše sanitarni inspektor, regionalni inspektor, veterinarski inspektor, građevinski inspektor, inspektori Regionalne kancelarije AUVK, sa centralnog nivoa, koordinator poljoprivrede. Broj poljoprivrednih inspekcija u 12 opština je 3408, dok u 21 opština (*Suva Reka, Vučitrn, Mališevo, Mamuša, Kamenica, Ranilug, Uroševac, Gnjilane, Đakovica, Dečani, Kačanik, Dragaš, Podujevo, Istok, Prizren, Vitina Kosovo Polje, Elez Han, Priština Orabovac*) nije bilo inspekcije.

3.2. Energija

U cilju sprovođenja obaveza koje je izdao SSP, opštine su kontinuirano dalje razvijale politike u oblasti energetske efikasnosti, napredak koji je takođe preciziran u Izveštaju Evropske komisije za Kosovo. Plan energetske efikasnosti izradilo je 13 opština, dok samo 20 opština (*Đakovica, Gnjilane, Lipljan, Štimlje, Obilić, Ranilug, Suva Reka, Mališevo, Vučitrn, Novo Brdo, Štrpce, Kačanik, Dragaš, Klina, Vitina, Južna Mitrovica, Istok, Podujevo, Kosovo Polje, Srbica*) još uvek nemaju ovaj plan. U cilju sprovođenja ovog plana, 25 opština je razvilo veliki broj projekata uglavnom u školama i centrima porodične medicine, kao i u javnim objektima opštine, dok 8 opština (*Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Elez Han, Kosovo Polje, Zvečan, Suva Reka, Gračanica, Štimlje, Zubin Potok, Severna Mitrovica, Raniluk*) nisu razvile nijedan projekat.

3.3. Sudstvo i osnovna prava

U sklopu zakona o zaštiti od diskriminacije, opštine su dužne da imenuju nadležnu jedinicu ili službenika za koordinaciju i izveštavanje o sprovođenju ovog zakona, a prema zvaničnim podacima vidimo da su do sada 27 opštine imenovala službenika za zaštitu od diskriminacije, dok u 6 opština (*Novo Brdo, Kačanik, Dečani, Klina, Istok, Glogovac*) još nije odredilo. Što se tiče relevantnih službenika za zaštitu ljudskih prava, 29 opština su imenovala ove službenike, dok u 4 opština (*Novo Brdo, Dečane, Klina, Peć*) nisu imenovala. Dok je službenik za rodnu ravnopravnost imenovan u 24 opština, i u 9 opština (*Đakovica, Novo Brdo, Štrpce, Raniluk, Mališevo, Mamuša, Dečani, Parteš, Priština*) još uvek nije imenovan.

Grafikon 5: Imenovanje službenika za sprovođenje zakona o zaštiti od diskriminacije

Opštine su nastavile sa aktivnostima u oblasti zaštite ljudskih prava, gde su u 24 opštine razvijene aktivnosti za unapređenje i zaštitu ljudskih prava kao što su: *obuke, radionice, sastanci, stolovi, podsticanje žena da učestvuju u radu Saveta sela, Organizovanje tribina o rodno odgovornom budžetiranju, Kampanja podizanja svesti za promociju Zakona o rodnoj ravnopravnosti i Zakona protiv diskriminacije, podizanje svesti građana o njihovim pravima i pristupu uslugama, koordinacija rada Opštinskog koordinacionog mehanizma protiv nasilja u porodici, posete i predavanja u školama i seoskim selima, organizovanje okruglih stolova, saradnja međunarodnih i lokalnih organizacija za rodnu ravnopravnost, itd.*, dok u 9 opština (Gnjilane, Novo Brdo, Štrpce, Ranilug, Uroševac, Obilić, Dečani, Klokot, Istog) nije bilo aktivnosti. U 23 opština (Đakovica, Mališevo, Ranilug, Vučitrn, Obilić, Kačanik, Kamenica, Podujevo, Istok, Srbica, Prizren, Vitina, Mitrovica Jugore, Kosovo Polje, Elez Han, Priština, Parteš, Glogovac, Klina) izdvojeno je budžetom u iznosu od 76.012,00 eura za razvoj aktivnosti u oblasti ljudskih prava, dok je u ostalim opštinama prijavljeno da opštine nisu izdvojile poseban budžet.

Što se tiče saopštenja za informisanje građana o njihovim pravima koja mogu da ostvare u nadležnim institucijama, 19 opština je objavilo obaveštenja na web stranicama, dok u 14 opština (Gnjilane, Mamuša, Novo Brdo, Vučitrn, Štrpce, Dečane, Ranilug, Obilić, Kačanik, Štimlje, Klokot, Priština Peć, Parteš) nisu objavljeni.

Još jedan nalaz iz izveštaja ES za Kosovo je izrada strategije i akcionog plana protiv nasilja u porodici, čija strategija na osnovu izveštaja je izrađena u 2 opštine (Mališevo, Dragaš). U 21 opštini prijavljena su 1274 slučaja nasilja, dok u 12 opština (Mamuša, Novo Brdo, Ranilug, Dečani, Kačanik, Hani Elez, Klokot, Parteš Glogovac, Junik, Orahovac, Mališevo) nije bilo slučajeva nasilja. Generalno, opštine su izvestile da su preduzele mere i ponudile podršku predstavljanim slučajevima. Što se tiče podizanja svesti javnosti o nasilju u porodici, postoji 21 opština koje su preduzele mere/radnje prema žrtvama nasilja u porodici u skladu sa zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, i to: podizanje svesti građana o posledicama nasilja u porodici, socijalne savetovanja, kampanje podizanja svesti, obuke, brošure koje se dele za podizanje svesti o nasilju, itd. U 9 opština (Novo Brdo, Raniluk, Kačanik, Elez Han, Klokot, Parteš Glogovac, Junik, Orahovac) nisu preduzete mere jer nije bilo slučajeva. Kao ni 3 opštine (Štimlje, Mališevo, Dečani) nisu dale informacije.

Što se tiče osnivanja opštinskog saveta za zaštitu žrtava nasiljau porodici, ovaj savet je formiran u 17 opština, dok je u 16 opština (*Uroševac, Đakovica, Novo Brdo, Vučitrn, Mamuša, Štrpce, Kačanik, Dečani, Klina, Kamenica, Podujevo, Istok, Klokot, Junik, Orahovac, Peć*) još nisu osnovane.

Opštine ulažu kontinuirane napore da podrže sprovođenje rodnih politika, pri čemu je u 33 opštine broj žena na rukovodećim pozicijama 579. Pored njih, u lokalnoj javnoj upravi uključeno je 5059 žena, uključujući i skupštinu opštine u 33 opštine. Što se tiče statističkog odnosa (polu) direktora opštinskih uprava, u 29 opština broj opštinskih direktora je 96, dok 4 opštine (*Novoberde, Ranilug, Klokot, Parteš*) nema ni jedne direktorke.

Što se tiče implementacije imovinskih prava žena u 31 opštini, preduzete su aktivnosti u cilju podizanja svesti i unapređenja imovinskih prava žena: *razvijene su aktivnosti sa ženama u ruralnim sredinama, oslobađanje žena od opštinskih taksi za upis imovine, sastanci sa ženama na selu, podeljene su grupe i radionice, posteri i flajeri, postavljeni su posteri na posećenim mestima, organizovane su kampanje podizanja svesti u vezi sa Administrativnim uputstvom (VRK) br. 02/2020 o posebnim merama za upis zajedničke nepokretnosti na ime oba supružnika itd.* U 2 opštine (*Štrpce, Štimlje*) nisu preduzete nikakve radnje. U 27 opština na ime dva supružnika registrovanovano je 6343 imovina, dok u 3 opštine (*Elez Han, Peć, Parteš*) nije bilo imovine registrovane na ime dva supružnika. U 3 opštine (*Mamuša, Štrpce, Dečane*) nisu pružene informacije.

Još jedan izazov identifikovan izveštajem Evropske komisije za lokalni nivo vlasti je primena zakona o zaštiti dece, zbog čega je značajan broj opština pokazao svoje izazove i poteškoće u primeni ovog zakona kao što su: *nedostatak finansijskih sredstava, nedostatak stručnog kadra, mali broj javnih rasprava, nedostatak formiranja tima za dječiju zaštitu, nedostatak izrade administrativnih uputstava predviđenih Zakonom o dječijoj zaštiti, nedostatak posebnih grantova za centre za socijalni rad u Zakonu o budžetu, koji bi grantom omogućio PSC da imaju dovoljno budžeta za redovno obavljanje svojih aktivnosti, nedostatak logističke podrške kao što su skloništa, itd.* U 23 opštine imenovani su nadležni službenici za zaštitu dece, dok u 10 opština (*Novo Bordo, Mališevo, Dečani, Vitina, Klokot, Istok, Priština, Prizren, Glogovac, Klina*) ovi službenici još uvek nisu imenovani. U cilju povećanja svesti o ovom zakonu, organizovane su kampanje podizanja svesti/sastanci sa građanima u 23 opštine, dok je 10 opština (*Suva Reka, Ranilug Novo Brdo, Štrpce, Dragaš, Istok, Kosovo Polje, Klokot, Junik, Klina*) nije razvijena nijedna kampanja.

U cilju jačanja lokalnog nivoa u borbi protiv trgovine ljudima, 4 regiona (*Gnjilane, Mitrovica Jugore, Prizren, Priština*) otvorena su operacionalizovana skloništa za žrtve trgovine ljudima. U periodu januar-decembar 2022. godine, u 8 opština (*Đakovica, Gnjilane, Srbica, Južna Mitrovica, Kosovo Polje, Priština, Glogovac, Klina*) predstavljeni su slučajevi stambenog zbrinjavanja i obeštećenja žrtava trgovine ljudima za koje su pomoć pružile opštine. Što se tiče usvajanja trogodišnjeg plana socijalnog stanovanja u 12 opština (*Đakovica, Štimlje, Mališevo, Lipljan, Kačanik, Dečani, Kosovo Polje, Srbica, Istok, Glogovac, Orahovac, Južna Mitrovica*) on je urađen do 21 opštine (*Gnjilane, Uroševac, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Obilić, Vučitrn, Suva Reka, Štrpce, Dragaš, Klina, Kamenica, Vitina, Klokot, Podujevo, Elez Han, Priština, Prizren, Parteš, Junik*) još uvek nisu izradile ovaj plan.

Konsultativni komitet za osobe sa invaliditetom je operacionalizovan u 21 opštini, dok u 12 opština (*Uroševac, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Štrpce, Dragaš, Istok, Podujevo, Parteš, Srbica, Orahovac, Klokot*) još uvek nije funkcionisao. Što se tiče besplatne pravne pomoći za sve građane Republike Kosovo, u 7 regiona (*Južna Mitrovica, Priština, Prizren, Peć, Uroševac, Gnjilane, Đakovica*). Dok su mobilne kancelarije za besplatnu pravnu pomoć kao oblik organizovanja pravnih usluga, uspostavljene u 20 opština, u 13 opština (*Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Vučitrn, Mamuše, Štrpce, Dečane, Vitina, Klokot, Parteš, Junik, Orahovac*) još uvek nije uspostavljena. Broj zahteva za besplatnu pravnu pomoć u 19 opština je 3818.

3.4. Zaštita manjina

Za sprovođenje Strategije za zajednicu Roma, Aškalija i Egipćana formiran je lokalni komitet u 10 opština, dok je u 16 opština (*Gnjilane, Štimlje, Novo Brdo, Vučitrn, Mališevo, Mamuša, Štrpce, Vitina, Klina, Kamenica, Južna Mitrovica, Istok, Podujevo, Priština, Srbica, Orahovac*) nije uspostavljena. U 7 opština (*Elež Han, Parteš, Kačanik Dragaš, Ranilug, Junik i Glogovac*) nema zajednica Roma, Aškalija i Egipćana.

U 9 opština (*Đakovica Lipljan, Suva Reka, Mamuša, Dečane, Podujevo, Priština, Prizren, Vitina*) odobren je Lokalni akcioni plan za integraciju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana, dok je u 17 opština (*Štimlje, Novo Brdo, Mališevo, Uroševac, Štrpce, Vučitrn, Obilić, Gnjilane, Klina, Kamenica, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Orahovac, Srbica, Peć, Kosovo Polje*) ovaj plan još uvek nije odobren, kao ni u 7 opština (*Kačanik, Dragaš, Ranilug, Elež Han, Parteš, Junik i Glogovac*) nemaju Rome, Aškalije i Egipćane.

Za sprovođenje kampanja za besplatnu registraciju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana, kampanje registracije su sprovedene u 18 opština, dok nije sprovedena u 8 opština (*Đakovica, Suva Reka, Gnjilane, Novo Brdo, Srbica, Vitina, Peć, Klina*), kao i u 7 opština (*Kačanik, Ranilug, Elež Han, Parteš, Junik i Glogovac*) nema Roma, Aškalija i Egipćana.

Prema podacima dobijenih od strane opština, broj zaposlenih u nevećinskim zajednicama u procentima, u 27 opština (*Đakovica, Gnjilane, Lipljan, Štimlje, Uroševac, Novo Brdo, Suva Reka, Obilić, Vučitrn, Mališevo, Mamuša, Dečani, Prizren, Srbica, Klina, Kamenica, Vitina, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Podujevo, Parteš, Kosovo Polje, Priština, Orahovac, Peć Dragaš*) je 791 zaposlenih, dok u 6 opština nema zaposlenih.

3.5. Prava, sloboda i bezbednost

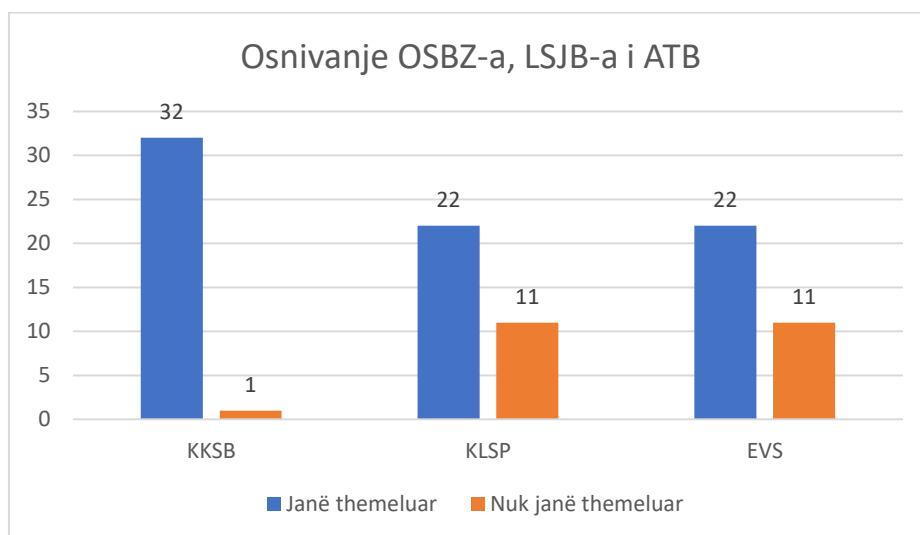
Sledeći izjava Izveštaja Evropskog saveta za Kosovo je izrada Lokalno-akcionog plana za reintegriranje, plan koji si izradile 17 opština, dok 16 opština (*Novo Brdo, Ranilug, Štrpce, Vučitrn, Uroševac, Kačanik, Klina, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Kosovo Polje, Elež Han, Prizren, Vitina, Orahovac, Glogovac*) još nisu izradile.

3.6. Upravljanje sa granicom i migracija

I u ovom periodu je nastavljeno pružanje mogućnosti povratka raseljenim licima i podrška sa lokalnog nivoa. U 18 opština (*Štimlje, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Suva Reka, Mamuša, Dragaš, Kačanik, Kamenica, Istok, Srbica, Vitina, Južna Mitrovica, Elež Han, Priština, Parteš, Glogovac, Orahovac*) broj raseljenih lica je 943. Izgrađeno je 30 kuća za ove povratnike u 6 opština (*Novobrdo, Kamenica, Prizren, Klina, Junik, Orahovac*).

Što se tiče zahteva za pomoć iz fonda za reintegraciju u 17 opština (*Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Dragaš, Prizren, Junik, Klina, Vitina, Južna Mitrovica, Istok, Podujevo, Kosovo Polje, Priština, Glogovac, Peć*) broj aplikacija je 230, dok je broj aplikacija za razvoj poslovanja od repatriраних lica u 15 opština (*Lipjan, Štimlje, Obilić, Vučitrn, Mamuša, Dečani, Dragaš, Podujevo, Prizren, Vitina, Mitrovica Jugore, Kosovo Polje, Priština, Glogovac, Orahovac*) je 269.

OSBZ je osnovan u 32 opštine, dok u jednoj opštini (*Novo Brdo*) još nije osnovan. Od toga je 28 opština koje su održale ukupno 159 sastanaka. Lokalni savet za javnu bezbednost je formiran u 22 opštine, dok u 11 opština (*Đakovica, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Štrpce, Dragaš, Dečani, Kamenica, Srbica, Elezīt Hani, Peć*) nije osnovan, od kojih ima 19 opština koje imaju ukupno 98 sastanaka LSJB-a kao i 14 opština (*Đakovica, Uroševac, Novo Brdo, Ranilug, Mališevo, Mamuša, Štrpce, Kamenica, Južna Mitrovica, Elez Han, Priština, Peć, Dragaš, Dečani*) održalo bilo kakve sastanke. Akcioni tim za bezbednost je formiran u 22 opštine i u 11 opština (*Đakovica, Ranilug, Mamuša, Novo Brdo, Dragaš, Dečani, Klina, Kamenica, Klokot, Elez Han, Srbica*) još uvek nisu osnovani. Od toga, postoji 22 opština koje su održale ukupno 43 ATB sastanak, dok je 16 opština (*Đakovica, Štimlje, Uroševac, Novo Brdo, Ranilug, Mamuše, Štrpce, Kamenica, Srbica, Prizren, Južna Mitrovica, Elez Han, Kosovo, Klokot Polje, Priština, Klina*) nisu održale nijedan sastanak.

Grafikon 6: Funkcionalizacija OSBZ, LSJB i AKB

Seoski saveti su osnovani u 18 opština, dok u 15 opština (*Štimlje, Obilić, Novo Brdo, Raniluk, Mališevo, Mamuša, Dečani, Klina, Istok, Podujevo, Kosovo Polje, Prizren, Junik, Srbica, Glogovac*) nisu osnovani. Od toga, 14 opština koje su održale ukupno 194 sastanka, dok 19 opština (*Mališevo, Štimlje, Novo Brdo, Ranilug, Obilić, Štrpce, Dragaš, Dečane, Podujevo, Istok, Srbica, Prizren, Priština, Kosovo Polje, Klina, Junik, Mamuša, Vučitrn*) nisu održale nijedan sastanak.

3.7. Obrazovanje i kultura

U opštinama je nastavljen razvoj obrazovnog sistema i izgradnja kapaciteta u sveobuhvatnom obrazovanju, za čiju oblast je 21 opština organizovala 397 obuka sa 5241 obučenih nastavnika, dok je 12 opština (*Ranilug, Mališevo, Štrpce, Dragaš, Kačanik, Kamenica, Vitina, Klokot, Priština, Parteš, Klina, Orabovac*) nije održana nijedna obuka.

U 30 opština postoji 147 funkcionalnih obdaništa, dok u 2 opštine (*Novo Brdo, Mamuša*) nema obdaništa. Kao i jedna opština (*Parteš*) nije dala informacije.

Što se tiče povećanja stepena učešća dece u ustanovama predškolskog vaspitanja i obrazovanja, u 31 opštini broj dece uzrasta 0-5 godina koja pohađaju vaspitanje i negu dece u ranom detinjstvu je 9247 dece, dok u 2 opštine (Novo Brdo, Mamuša) nema dece uzrasta 0-5 godina u obdaništima. Broj dece sa posebnim potrebama koja su uključena u obdaništima u 23 opštine je 195, dok u 8 opština (Novo Brdo, Raniluk, Mališevo, Mamuša, Dragaš, Srbica, Podujevo Klokoč) nema dece sa posebnim potrebama. Kao ni 2 opštine (Priština, Parteš) nisu dale informacije.

U 4 opštine (Đakovica, Gnjilane, Vučitrn, Dragaš) zajednica Roma, Aškalija i Egipćana nastavlja da se suočava sa izazovima uglavnom zbog nedostatka školskih udžbenika, zbog čega su opštine Vučitrn i Dragaš izrazile zabrinutost u relevantnim institucijama. Broj slučajeva napuštanja školovanja od strane zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u 12 opština (Đakovica, Lipljan, Štimlje, Uroševac, Obilić, Istok, Prizren, Kosovo Polje, Priština, Peć, Klina, Orahovac) je 118.

U cilju podizanja svesti o potrebi obrazovanja dece romske, aškalijske i egipćanske zajednice, postoji 15 opština koje su razvile: *obuke, projekte i kampanje podizanja svesti sa roditeljima o značaju potrebe za obrazovanjem dece ova zajednica*, dok u 11 opština (Đakovica, Mamuša, Lipljan, Novo Brdo, Vučitrn, Štrpce, Dečane, Srbica, Vitina, Južna Mitrovica, Klokoč) nije razvijen nijedan projekat, kao i 7 opština (Kačanik, Hani Elez, Parteš, Junik Dragaš Ranilugki Glogovac) uopšte nemaju RAE.

Akcionni plan za prevenciju napuštanja i neregistracije školovanja za nevećinske zajednice (*Romi i Aškalije*) izrađen je samo u 2 opštine (Istok i Peć). U 27 opština su formirani akcionni timovi za prevenciju napuštanja škole, a u 6 opština (Gnjilane, Novo Brdo, Klokoč, Parteš, Junik Mališevo,) nisu formirani. Kao ni 1 opštine (Raniluk) nisu dale informacije.

3.8 Životna sredina

Opštine ostaju posvećene očuvanju i zaštiti životne sredine, kao i sistemu upravljanja otpadom. U cilju sprovođenja Zakona o zaštiti životne sredine, 17 opština je izradilo plan upravljanja komunalnim otpadom, dok 16 opština (Gnjilane, Uroševac, Mališevo, Štrpce, Obilić, Štimlje, Ranilug, Suva Reka, Klina, Klokoč, Mitrovica Jugore, Hani Elez, Kosovo Polje, Glogovac, Peć, Parteš) još uvek nisu izradili ovaj plan. Izazovi sa kojima se opštine kontinuirano susreću u sprovođenju Zakona o zaštiti životne sredine i sprovođenju Plana upravljanja komunalnim otpadom su: *nedovoljno sredstava, informisanost građana, nedostatak plaćanja od strane građana, mali broj ekoloških inspekcija, nedostatak preduzeća, neadekvatan kadar. za relevantni otpad, nedostatak dovoljne tehničke opreme za kompaniju za upravljanje otpadom, nedostatak kampanja za podizanje svesti, nelegalne deponije itd.*

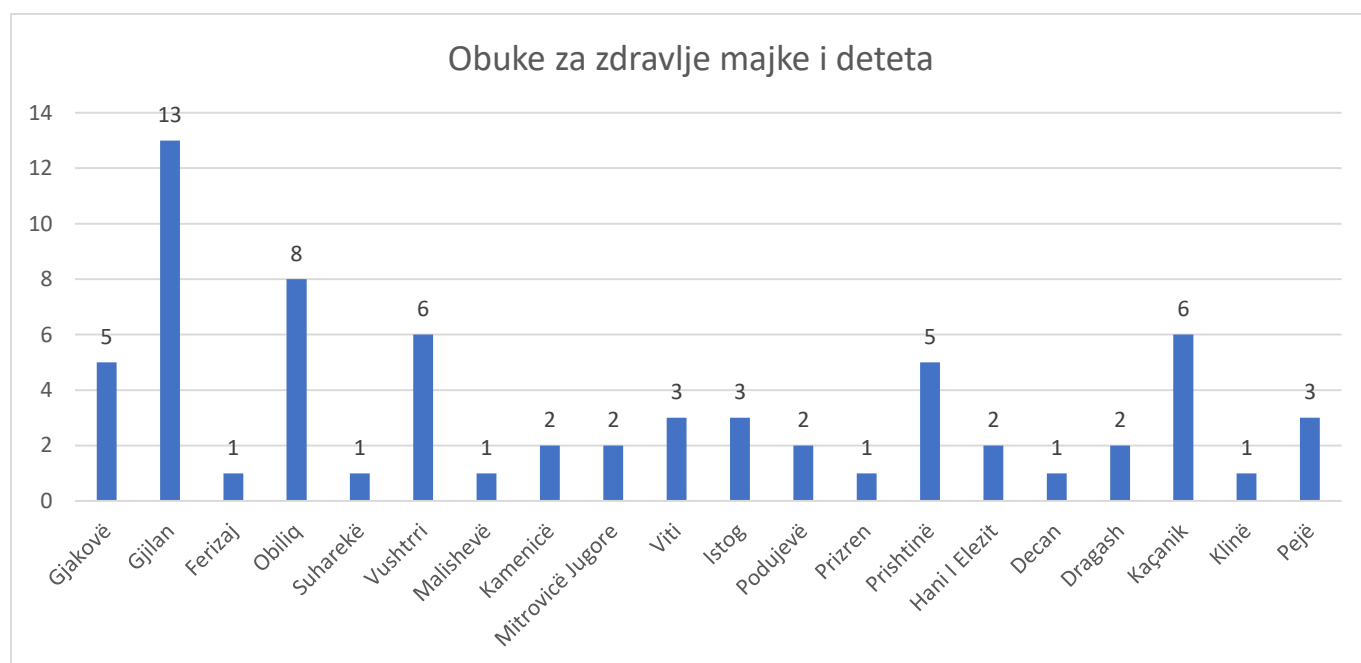
U cilju promocije i zaštite životne sredine sprovedene su 45 kampanje u 14 opština, dok je 19 opština (Gnjilane, Uroševac, Mališevo, Štrpce, Obilić, Štimlje, Ranilug, Suva Reka, Đakovica, Novo Brdo, Kačanik, Dečane Elez Han, Junik, Parteš, Klina, Klokoč, Istok, Priština, Peć,) nisu sproveli nikakvu kampanju. Izrada akcionnog plana za kvalitet vazduha ostaje značajan izazov za opštine u kojima je samo 2 opština (Glogovac, Elez Han) izradila ovaj plan. Takođe, izrada izveštaja o sprovođenju plana kvaliteta vazduha i njegovo razmatranje od strane skupština opština ostaje izazov za opštine, pošto ga je do sada samo 1 opština (Glogovac) izradila.

Broj divljih deponija u 25 opština je 770, dok su u 8 opština (Obilić, Štrpce, Dečani, Vitina, Parteš, Glogovac, Junik Podujevo) prijavili da nema divljih deponija.

3.8. Zaštita potrošača i javno zdravlje

U oblasti zdravlja majke i deteta, 17 opština su organizovale kampanje, dok u 16 opština (*Gnjilane, Mamuša, Lipjan, Ranilug Novo Brdo, Štrpce, Dečane, Podujevo, Srbica, Klokot, Parteš, Glogovac, Junik Đakovica, , Kačanik*) nije bilo kampanje.

Tokom perioda januar-decembar 2022. godine održano je 68 obuka u 20 opština, dok u 13 opština (*Lipjan, Štimlje, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Štrpce, Srbica, Kosovo Polje, Klokot, Glogovac, Rabovec, Junik*) nije bilo nikakve obuke.

Grafikon 7: broj obuka za zdravlje majke i deteta

PREPORUKE

Na osnovu podataka iznešenih sa opštinskih pojedinačnih izveštaja, MALS, preporučuje:

- **Izraditi Strategiju za komunikaciju i odnose sa javnošću u opštinama:** *Gnjilane, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Štrpce, Štimlje, Kačanik, Dragaš, Dečane, Klina, Kamenica, Vitina, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Podujevo Kosovo Polje, Priština, Glogovac, Junik;*
- **Izraditi Lokalni plan za integritet u opštinama:** *Đakovica, Gnjilane, Štimlje, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Suva Reka, Mamuša, Štrpce, Uroševac, Dragaš, Podujevo, Kosovo Polje, Klokot, Priština, Parteš, Klina*

- **Izraditi plan za zaštitu kulturnog nasleđa u opštinama:** *Dakovica, Gnjilane, Lipljan, Štimlje, Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Suva Reka, Mališevo, Mamuša, Štrpce, Kačanik, Dragaš, Klina, Kamenica, Vitina, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Hani Elezhit, Kosovo Polje, Priština, Parteš, Junik, Podujevo, Srbica, Glogovac, Peć;*
- **Izraditi program obuke u opštinama:** *Obilić, Ranilug, Štrpce, Lipljan, Podujevo, Kosovo Polje, Klokot;*
- **Imenovati službenika odgovornog za koordinaciju procesa javnih konsultacija u opštinama:** *Ranilug, Štrpce, Dragaš, Dečane, Podujevo, Kosovo Polje, Glogovac;*
- **Uspostaviti centre za registraciju biznisa (sve na jednom mestu) u opštinama:** *Junik, Parteš, Priština, Klokot;*
- **Izraditi Strategiju protiv nasilja u porodici:** *Dakovica, Gnjilane, Lipljan, Štimlje, Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Suva Reka, Mamuša, Štrpce, Vučitrn, Kačanik, Dečane, Hani Elezhit, Prizren, Junik, Kamenica, Skenderaj, Vitina, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Podujevo, Kosovo Polje, Priština, Orahovac, Glogovac, Peć;*
- **Izraditi trogodišnji plan socijalnog stanovanja u opštinama:** *Gnjilane, Uroševac, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Obilić, Vučitrn, Suva Reka, Štrpce, Dragaš, Klina, Kamenica, Vitina, Klokot, Podujevo, Hani Elezhit, Priština, Prizren, Parteš, Junik, Peć;*
- **Izraditi programski plan za poljoprivredu i ruralni razvoj u opštinama:** *Lipljan, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Suva Reka, Vučitrn, Mamuša, Štrpce, Štimlje, Kačanik, Dečane, Klina, Vitina, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Elezhit, Kosovo Polje, Priština, Parteš, Glogovac, Srbica, Peć;*
- **Izraditi plan energetske efikasnosti u opštinama:** *Dakovica, Gnjilane, Lipljan, Štimlje, Obilić, Ranilug, Suva Reka, Mališevo, Vučitrn, Novo Brdo, Štrpce, Kačanik, Dragaš, Klina, Vitina, Južna Mitrovica, Istok, Podujevo, Kosovo, Srbica;*
- **Izraditi opštinski plan za održivu reintegraciju repatiranih lica u opštinama:** *Novo Brdo, Ranilug, Štrpce, Vučitrn, Uroševac, Kačanik, Klina, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Kosovo Polje, Elez Han, Prizren, Vitina, Glogovac;*
- **Izraditi plan za upravljanje otpadom u opštinama:** *Gnjilane, Uroševac, Mališevo, Štrpce, Obilić, Štimlje, Ranilug, Suva Reka, Klina, Klokot, Južna Mitrovica, Elez Han, Kosovo Polje, Glogovac, Peć, Parteš;*
- **Izraditi Lokalni akcioni plan za integraciju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u opštinama:** *Štimlje, Novo Brdo, Mališevo, Uroševac, Štrpce, Vučitrn, Obilić, Gnjilane, Klina, Kamenica, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Orahovac, Srbica, Peć, Kosovo Polje;*
- **Izraditi akcioni plan za kvalitet vazduha u opštinama:** *Dakovica, Gnjilane, Štimlje, Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Mališevo, Mamuša, Lipljan, Štrpce, Suva Reka, Vučitrn, Kačanik, Dragaš, Dečani, Vitina, Kamenica, Južna Mitrovica, Istok, Podujevo, Kosovo Polje, Priština, Prizren, Parteš, Junik, Orahovac, Srbica, Peć, Klokot;*
- **Osnivanje Opštinskog saveta za bezbednost zajednice (OSBZ) u opštini:** *Novo Brdo;*
- **osnivanje Lokalnog saveta za javnu bezbednost (LSJB) u opštinama:** *Dakovica, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Štrpce, Dragaš, Dečane, Kamenica, Srbica, Elez Hani, Peć;*
- **Osnivanje Akcionog tima za bezbednost (OAT) u opštinama:** *Dakovica, Ranilug, Mamuša, Novo Brdo, Dragaš, Dečane, Klina, Kamenica, Klokot, Elez Han, Srbica;*
- **Osnivanje seoskog saveta u opštinama:** *Štimlje, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Mališevo, Mamuša, Dečani, Klina, Istok, Podujevo, Kosovo Polje, Prizren, Junik, Srbica, Glogovac;*
- **Imenovati službenika za zaštitu od diskriminacije u opštinama:** *Novo Brdo, Kačanik, Dečani, Klina, Istok, Glogovac;*
- **Imenovati službenika za zaštitu ljudskih prava u opštinama:** *Novo Brdo, Dečane, Klina, Peć;*
- **Imenovati relevantne službenike za zaštitu dece u opštinama:** *Novo Brdo, Mališevo, Dečane, Vitina, Klokot, Istok, Priština, Prizren, Glogovac, Klina;*

- **Imenovati službenika za rodnu ravnopravnost u opštinama:** *Đakovica, Novo Brdo, Štrpce, Ranilug, Mališevo, Mamuša, Dečane, Parteš, Priština;*
- **Imenovati koordinatora koji nadgleda i izveštava o planu integriteta u opštinama:** *Gnjilane, Štimlje, Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Štrpce, Dragaš, Podujevo, Kosovo Polje, Klokot, Priština, Klina;*
- **Organizovati kampanje podizanja svesti za zaštitu poljoprivrednog zemljišta i promociju značaja poljoprivrednog zemljišta u opštinama:** *Đakovica, Gnjilane, Mališevo, Mamuša, Suva Reka, Novo Brdo, Ranilug, Vučitrn, Štrpce, Dragaš, Dečane, Kačanik, Štimlje, Podujevo, Istok, Srbica, Vitina, Južna Mitrovica, Kosovo Polje, Elez Han, Klokot, Priština, Parteš, Klina;*
- **Organizovati kampanje podizanja svesti za sprovođenje Zakona o zaštiti dece:** *Suva Reka, Ranilug Novo Brdo, Štrpce, Dragaš, Elez Hani, Istok, Kosovo Polje, Klokot, Junik, Klina;*
- **Organizovati kampanje u cilju promocije i zaštite životne sredine u opštinama:** *Gnjilane, Uroševac, Mališevo, Štrpce, Obilić, Štimlje, Ranilug, Suva Reka, Đakovica, Novo Brdo, Kačanik, Dečane, Elez Han, Klina, Parteš, Klokot, Istok, Priština, Peć;*
- **Organizovati kampanje u oblasti zdravlja majke i deteta u opštinama:** *Gnjilane, Mamuša, Lipljan, Ranilug Novo Brdo, Štrpce, Dečane, Podujevo, Srbica, Klokot, Parteš, Glogovac, Junik, Đakovica, Uroševac, Kačanik;*
- **Preduzeti aktivnosti u oblasti zaštite ljudskih prava u opštinama:** *Ranilug, Uroševac, Dečane, Podujevo, Klokot, Peć, Parteš, Dečani;*
- **Osnovati opštinski savet za zaštitu žrtava rodno zasnovanog nasilja u opštinama:** *Uroševac, Đakovica, Novo Brdo, Vučitrn, Mamuša, Štrpce, Kačanik, Dečani, Klina, Kamenica, Podujevo, Istok, Klokot, Junik, Orahovac, Peć*
- **Osnovati lokalni komitet za sprovođenje Strategije za zajednicu Roma, Aškalija i Egipćana u opštinama:** *Gnjilane, Štimlje, Novo Brdo, Vučitrn, Mališevo, Mamuše, Štrpce, Vitina, Klina, Kamenica, Južna Mitrovica, Istok, Podujevo, Priština, Srbica, Orahovac;*
- **Funkcionalizovati Konsultativni odbor za osobe sa invaliditetom u opštinama:** *Uroševac, Novo Brdo, Ranilug, Mamuša, Štrpce, Dragaš, Istok, Podujevo, Parteš, Srbica, Orahovac, Klokot;*
- **Uspostaviti centar za registraciju preduzeća "ONE STOP SHOP" u opštinama:** *Junik, Parteš, Priština, Klokot;*
- **Funkcionalizovati informativni centar za obuku farmera u opštinama:** *Uroševac, Ranilug, Vučitrn, Podujevo, Prižren, Klokot;*
- **Osnovati mobilnu kancelariju za besplatnu pravnu pomoć u opštinama:** *Uroševac, Obilić, Novo Brdo, Ranilug, Vučitrn, Mamuše, Štrpce, Dečane, Vitina, Klokot, Parteš, Junik, Orahovac*